

TANULMÁNY

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek feletti hatósági kontroll terjedelme a jogszabály változások tükrében

✎ Molnár Judit egyetemi adjunktus, Debreceni Egyetem (Debrecen)

A fizetési meghagyásos eljárásban eljáró hatóságnak a meghagyás kibocsátása iránti kérelmek felett gyakorolt kontrollja terjedelmi változásokon esett át, mely változások 2009. január 1.-jével indultak meg. Ennek során jelentősen szűkült a hatóság vizsgálati jogosultsága és az ez alapján tehető intézkedések köre. A kérelmek kontrollja tekintetében a magyar fizetési meghagyásos eljárásban a korábban érvényesülő osztrák – peres eljárással szoros kapcsolatot mutató – eljárási megoldás helyett a német eljárással fémjelzett modell, a tiszta fizetési meghagyásos eljárási szabályozás elemei mutathatóak ki.

I. Bevezető gondolatok

A magyar fizetési meghagyásos eljárás szabályozása ma az új évezred első évtizede, annak is az utolsó harmada több jelentős változást eredményezett, melyek hátterében a jogalkotó azon törekvése állt, hogy eljárásunk minél jobban megfeleljen a XXI. századi kihívásoknak.

2008-ban indult el azon jogszabály alkotási munka, mely 2009. január 1.-jével eljárásunkat újraszabályozta.¹ Ennek során a 2008. évi XXX. törvény modernizációs célkitűzéseket kívánt megvalósítani, és a Pp. XIX. fejezetén egy teljes – tartalmi – fejezetcserét hajtott végre. Egyik jelenős változást generáló tényezőként jelentkezett az eljárás elektronizációjának gondolata. Ennek megvalósítására szolgáló jogszabályi rendelkezéseket 2009. július 1.-jével kívánták hatályba léptetni a bíróság hatáskörébe tartozó nemperes eljárásokban.² A módosításokat azonban további jogszabály előkészítő munkák követték, és megszületett a 2009. évi L. törvény, amely 2010. június 1.-től a fizeté-

si meghagyásos eljárást közjegyzői hatáskörbe tartozó, külön törvényben szabályozott nemperes eljárásá minősítette.³

A jogalkotó ezen törvény rendelkezéseivel megteremtette az elektronikus fizetési meghagyásos eljárás működésének jogszabályi alapjait. Az elektronikus eljárás működtetését a Magyar Országos Közjegyzői Kamara gondjaira bízta.⁴

A fizetési meghagyásos eljárás lényege az elektronikus eljárás során nem változik meg,⁵ az elektronikus elemek megjelenítése azonban szükségképpen változásokat idéz elő az eljárás azon szabályaiban, melyek a technikai megoldásokkal szoros összefüggésben állnak, így gondoljunk a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek formájára, tartalmára, a kérelmek vizsgálatának terjedelmére, a fizetési meghagyások kibocsátásának módjára.

Jelen tanulmányban a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmeket vizsgáló hatóság (bíróság, közjegyző) intézkedési körének terjedelmét kívánom áttekinteni a jogszabályváltozások alapján, és értékelni a magyar szabályozás által alkalmazott megoldásokat az európai uniós tagállami tapasztalatok tükrében.

1 2008. évi XXX. törvény a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról

2 2008. évi XXX. törvény 63. § (7) bek.: 2010. május 31.-ig hatályos Polgári Perrendtartásról szóló 1962. évi III. törvény (Pp.) 315. § (4) bek.; 317. § (2) bek.; 314. § (2), (3) bek.

3 2009. évi L. törvény a fizetési meghagyásos eljárásról (Fmhtv.)

4 Fmhtv. 1. szakasz (2) bek.

5 Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog, Osiris Kiadó, Budapest 2008, 527.

II.

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek vizsgálata a változó magyar polgári eljárásjogi szabályozásban

1. A kérelmek formája, tartalma és vizsgálata a 2008. december 31.-éig hatályos rendelkezésekben

Az eljárás szabályok Pp.-ben történő elhelyezkedésének idején – azaz 2010. május 31.-éig – a meghagyás kibocsátás iránti kérelem vizsgálata körében egyértelműen a keresetlevélre vonatkozó rendelkezéseket tekinthetjük alkalmazandónak.⁶ Így a hiánypótlás, áttétel, idézés kibocsátás nélküli elutasítás, és a benyújtáshoz fűződő jogi hatályok fenntartása a fizetési meghagyásos eljárásban is meghatározta a bíróság általi vizsgálatot.⁷ Ezen időszakon belül is elkülöníthető azonban két szabályozási szakasz. 2008. december 31.-ig azon időszokról beszélhetünk, amikor a polgári peres eljárás és a fizetési meghagyásos nemperes eljárás szoros kapcsolata volt jelen mind a jogi szabályozás, mind a joggyakorlat szintjén. Ennek egyik megnyilvánulása a kérelmezés módjához igazodott. Az 1 millió forintos értékhatárt meg nem haladó pénzkövetelés esetén a keresetlevél benyújtásával sem lehetett a fizetési meghagyásos eljárást elkerülni, a bíróság a kérelmet nem formája, elnevezése, hanem a Pp. 3. § (2) bekezdése szerint tartalma alapján ítélte meg, és intézte el fizetési meghagyásos eljárásban.⁸ Az értékhatárt meghaladó pénzkövetelések, valamint ingó dolog esetén a bíróság formálisan kötve volt a fél kérelméhez, tehát keresetlevél beadása esetén peres eljárást folytatott le, fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemre a meghagyás kibocsátásával reagált.

Itt azonban a pontosabb állásfoglalás érdekében meg kell néznünk, hogy volt-e lehetősége a magyar bíróságoknak arra, hogy a kötelező esetkörön túli igényérvényesítéseket is hivatalból peres útra tereljék. Kimutatható a bírósági gyakorlat alapján, hogy amennyiben a bíróság számára a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemben foglaltak fennállása kétségesnek mutatkozott, az ügy tárgyalására határnapot tűzhetett ki, azaz a nemperes eljárást hivatalból perré alakíthatta.⁹ Jól mutatja a bíróság e kérdésben vallott álláspontját a következő intézkedés is: ha a fizetési meghagyás valamely okból

nem volt kibocsátható, és keresetlevélnek sem volt tekinthető, a bíróság megtagadta a meghagyás kibocsátását.¹⁰ Tehát ha a fizetési meghagyásos eljárás feltételei nem teljesültek a kérelem kapcsán, akkor először a peres eljárás jöhetett számításba, és csak annak a kiesése esetén beszélhetünk a meghagyás kibocsátása iránti kérelem elutasításáról. Tudatosan a bíróságon tartották ezáltal a jogosult kérelmét, és perben intézték el.

A bírói gyakorlat mellett a *III. Pp. Novella* is megteremtette a perré alakítás lehetőségét, amikor beiktatta a Pp. akkor hatályos 316. § (3) bekezdésébe azt a szabályozást, hogy a bíróság a fizetési meghagyásos eljárást perré alakíthatja át, ha megítélése szerint a követelésnek nincs jogalapja, fennállása kétségesnek mutatkozik, vagy a követelés jogszabály megkerülésre irányul.¹¹ A kommentár szerint e lehetőség megteremtését azért tartották szükségesnek, mert a fizetési meghagyásos eljárás szabályainak merev alkalmazása törést eredményezhetett volna a polgári eljárásjog elveiben, melyek szerint a bíróságnak az igazság szem előtt tartásával kell a jogérvényesítést elősegítenie.¹² Tehát 2008. december 31.-ig három olyan esetről kellett beszélni, amely a kérelemtől eltérő bírósági intézkedés körébe illeszkedett. 1. Fizetési meghagyásként kellett kezelni azt a keresetlevelet, amelyben a kötelező értékhatárt meg nem haladó összegű pénzkövetelést kívántak érvényesíteni. 2. A bíróság tárgyalást tűzhetett ki azon esetekben, ha megítélése szerint a kérelemben foglalt követelésnek nem volt jogalapja, fennállása kétségesnek mutatkozott vagy a követelés jogszabály megkerülésére irányult. 3. Hivatalból volt jogosult a bíróság a jogosult által igényelt költséget alacsonyabb, esetleg magasabb összegben meghatározni, illetve az illetékről is a kérelemtől eltérően rendelkezhetett.¹³

Legszorosabb értelemben a kérelemtől eltérő tartalmú meghagyás kibocsátása körébe a 3. pont alatti eset sorolható. Megállapíthatjuk, hogy a bíróság hivatalból felülírhatta a kérelem egyes pontjaiban megjelölt jogosult kérelmet, ezáltal megjelent a magyar szabályozásban a kérelemből megfelelő kibocsátás mellett a kérelemtől eltérő kibocsátás lehetősége is. A magyar eljárás ezen jellemzője alapján az *osztrák megoldást* követte, amely a peres eljárással nagyon szoros kapcsolatot mutató eljárásként jellemezhető (*Mahnklageverfahren*).¹⁴

A keresetlevél és a meghagyás kibocsátása iránti ké-

6 Németh János–Kiss Daisy (szerk.): A bírósági nemperes eljárások magyarázata, A polgári nemperes eljárások magyarázata 1, KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest 2002, 186. (a továbbiakban: Németh-Kiss, 2002)

7 Pp. 316. § (1) bek.

8 Németh-Kiss, 2002, 186.

9 BH 1974. 306.; BH 1975. 474.; BH 1977. 114.

10 Németh-Kiss, 2002, 188.

11 Már az I. Pp. Novella (1954) is rendelkezett erről a lehetőségről az akkor hatályos 316. szakasz (2) bekezdésével.

12 Németh-Kiss, 2002, 189.

13 Szabó Imre (szerk.) A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény magyarázata III. Kötet, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2006, 1304–1305.; Németh-Kiss, 2002, 195.

14 Az osztrák szabályozásban a fizetési meghagyásos eljárás a rendes peres eljárás kereteibe integráltan jelenik meg. Azaz a fizetési meghagyásos eljárás az osztrák polgári eljárásjogban a meghatározott összeghatárt (30 ezer eurót) meg nem haladó pénzkövetelések iránti polgári peres keresetindítások szükségszerű első lépése, tehát – függetlenül a kérelmező akaratától, valamint a kötelezett ellentmondás benyújtásának valószínűségétől –, az igényt kötelező első lépésben fizetési meghagyásos eljárásban érvényesíteni. Lásd erről bővebben: Kormann, Johannes Maximilian: Das neue Europäische Mahnverfahren im Vergleich zu den Mahnverfahren in Deutschland und Österreich (Jenaer Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft (JWV) 2007. 35–36.

relem kapcsolatát biztosította ezen túl, hogy – ugyan a meghagyás kibocsátása iránti kérelem arra rendszeresített nyomtatvány megfelelő kitöltésével volt előterjeszhető, – a formanyomtatvány elemeit, mellékleteit a keresetlevélre vonatkozó Pp. 121. § határozta meg. Ennek következtében mind tartalmilag, mind a mellékletek tekintetében a keresetlevélre vonatkozó előírások jellemezték a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmeket.

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tartalmát tehát nem kizárólag a fizetési meghagyásos eljárásra vonatkozó szabályanyag határozta meg, hanem a kérelmezőnek figyelemmel kellett lennie a Pp. keresetlevél elemeit meghatározó 121. §-ára, annak változásaira is. Jól példázza a probléma keletkezését a közvetítői tevékenységre utalás,¹⁵ mely a Pp. 121. § (1) bekezdésében foglalt – kötelező – keresetlevél elem volt 2008. december 31.-ig. A Pp. ezen §-ára visszautaló rendelkezés (315. § (1) bekezdése) hatására ugyanis a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmeket a bíróság jogi képviselővel eljáró kérelmező esetén idézés kibocsátása nélkül utasította el, jogi képviselő nélkül eljáró jogosultakat hiánypótlásra hívta fel.¹⁶ A jogbiztonság elvileg nem sérült, mivel a 315. § (1) bekezdése felhívta a jogosultat és jogi képviselőjét a Pp. 121. § alkalmazására, de mivel a kérelem-formanyomtatványon ez a nyilatkozat nem kapott külön helyet, a joggyakorlat csak hosszabb idő után tudott reagálni a keresetlevélnél történt változás fizetés meghagyásos eljárás kérelmezése körében történő átvezetésével.^{17, 18}

Mellékletek kapcsán meg kell állapítanunk, hogy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmekhez is *kötelező mellékletek* kapcsolódtak, így a jogi képviselő meghatalmazása,¹⁹ valamint okirati bizonyítékok. A 2008. december 31-ig hatályos szabályozás tehát előírta a kérelemben megjelölt követelést alátámasztó okirati bizonyíték kérelemhez történő csatolását.

Ezáltal a fizetési meghagyás kibocsátása során a kérelem alapján eljáró bíró (bírósi titkár) a jogosult ál-

tal a kérelemben megjelölt tények és a mellékletekben csatolt bizonyítékok vizsgálatát követően hozhatott döntést a kérelem tárgyában: így változatlan tartalommal, kérelmetől eltérő tartalommal kibocsáthatta a meghagyást, hivatalból perré is alakíthatta az eljárást, valamint elutasíthatta a kérelmet meghagyás kibocsátása nélkül. 2008. december 31-ig tehát egyértelműen az okirati bizonyításon alapuló fizetési meghagyásos eljárási modell jelent meg a magyar eljárásban.

Ezen modell érvényesül Belgiumban, Franciaországban, Görögországban, Luxemburgban, Olaszországban és Spanyolországban.²⁰ A kérelmező írásbeli bizonyítékokat köteles csatolni a kérelméhez, amely igazolja a követelés fennállását. A bíró érdemben vizsgálja a bizonyítékokat, és a fizetési meghagyás kibocsátásának feltétele, hogy a vizsgálat során a követelést megalapozottnak találja.²¹ A bizonyítás terjedelmét, tartalmát, a bizonyítékként felhasznált okiratok szolgáltatását illetően azonban ezen tagállamok szabályozásai is eltéréseket mutatnak.²²

Az okirati bizonyítást alkalmazó modell tagállamokban – és ekként a magyar szabályozás alapján is – egyégesen megállapítható, hogy – az okiratok benyújtásának módjától és az okirati kör terjedelmétől függetlenül – érvényesül a kérelem eljáró hatóság általi vizsgálata. A vizsgálat eredménye határozza meg, hogy kibocsátásra kerül-e a meghagyás, a kibocsátott meghagyás tartalmában mennyiben illeszkedik a kérelemben megjelöltekhez, illetve a kimutatott hiányok pótlásáról, kérelem elutasításáról szól a jogosultnak címzett határozat.

2. A kérelmek formája, tartalma és vizsgálata a 2009. január 1. és 2010. május 31. között

2009. január 1-jével *több változás* is bekövetkezett a Pp. fent bemutatott rendelkezéseiben. A bíróság perre alakítási jogát széles körűen meghatározó Pp 316. §

15 2002. évi LV. törvény a közvetítői tevékenységről

16 BH 2004. 190.

17 2009. január 1.-jével kikerült a közvetítői eljárásra utalás a 121. szakaszban elhelyezett keresetlevél kötelező tartalmi elemei, és ezáltal a meghagyás kibocsátása iránti kérelem elemei közül is, a fenti probléma azonban nagyon is valós volt 2008. december 31.-ig. Ilyen és hasonló problémák elkerülése érdekében tekinthető támogatandónak az elkülönült, a fizetési meghagyásos kérelemre kialakított tartalmi meghatározás. Lásd erről: *Molnár Judit*: Az európai és a magyar fizetési meghagyásos eljárás, *Kontroll Jogtudományi Folyóirat* 01/2006. 53-54.

18 Meg kell jegyezni, hogy a felek közötti egyeztetés elvárása továbbra is jelen van azonban a Pp. keresetlevélre vonatkozó előírásai körében. 2011. március 1-jével visszakerült ugyanis a Pp.-be – a 2009. január 1. és 2010. július 31. között már jelen lévő, de 2010. augusztus 1-jével hatályon kívül helyezett – a Pp. 121/A. §-ba foglalt előzetes egyeztetési kötelezettség a vállalkozások egymás közötti pereiben. Lásd erről: *Kiss Daisy*: És mégis, kinek az érdeke? Jegyzetek a Polgári perrendtartás egy újabb módosításához, *Ügyvédek Lapja* L. évf. 3. szám 2011. május-június 32-33.

19 *Szabó Imre (szerk.)* A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény magyarázata III. Kötet, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2006, 1297.

20 COM (2002) 746. (2002. 12. 20.) Zöld Könyv az egységes európai fizetési meghagyásos eljárásról, és a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítéséről és gyorsításáról 32.

21 *Harsági Viktória*: A fizetési meghagyásos eljárások hasonlóságai és különbözőségei Európában, *Jogtudományi Közlöny* 2012. január, 6.; lásd még ehhez: *Harsági Viktória*: Európai fizetési meghagyásos eljárás mint a hatékony jogérvényesítés eszköze? *Magyar Jog* 2012. 12. szám 764-765.

22 Lásd erről: *Beltz, Karl-Heinrich*: Unterschiede des Mahnverfahren im deutschen und französischen Recht, *RIW* 1992./7. 537.; *Ebenbichler, Gerhard*: Die französische Procédure d'injonction de payer (bzw de faire) im Vergleich zum Mahnverfahren in Österreich, *ZfRV* 2006/2. 64.; *COM (2002) 746. 28.*; *Yessiou-Faltsi, Pelayia*: Civil Procedure in Hellas (Kluwer Law Internationale The Haag, London, Boston, 1995, 400.; *Rechberger, Walter H.-Kodek, Georg E.*: Das Mahnverfahren in den Mitgliedstaaten der EU –

(3) bekezdését hatályon kívül helyezték. Ez azonban nem jelentette azt, hogy teljesen megszűnt volna a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek perben történő elintézésének a lehetősége. Ugyanis a Pp. a továbbiakban akként rendelkezett, hogy amennyiben a fizetési meghagyás kibocsátásának a 313. § alapján nincs helye, a kérelmet fizetési meghagyás kibocsátása nélkül, keresetlevélként az általános szabályok szerint kell elintézni.²³

Emellett a kérelmek és a bizonyítékok kapcsolatos szabályozó jogszabályi rendelkezések is változtak. A 2008. évi XXX. törvény beiktatta a Pp. 315. § (1) bekezdésébe, hogy azt az okiratot, amelyre a fél bizonyítékként hivatkozik, csak akkor kell csatolni, ha az a követelés kötelezett által való beazonosításához szükségesnek tűnik. Ezzel megszüntette az okirati bizonyítékok csatolására vonatkozó főszabályt, kivételként rendelkezett a továbbiakban róla.

A szabályozás a 2008. évi XXX. törvénnyel nyilvánosságra hozott azon törekvéssel állt összhangban, mely szerint meg kell valósítani a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek *automatizált adatfeldolgozás* keretében történő elintézését.²⁴ Ezért a törvényi szabályozás az okirati bizonyítékok csatolásának kérelmező általi választhatósága mellett lényegesen szűkítette az eljáró bíróság döntési jogosultságait a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek vizsgálata során. A kérelem elintézése körében úgy rendelkezett, hogy ki kell zárni a tárgyalás kitűzésének lehetőségét, a kérelem vizsgálatát formálissá kell tenni, és a meghagyásban külön fel kell hívni a kötelezett figyelmét, hogy a meghagyással érvényesített igény jogosságát és megalapozottságát a bíróság nem vizsgálta, azt csak a kötelezett ellentmondása nyomán fogja elbírálni.²⁵ Mivel 2009. január 1-től a jogalkotó lehetővé tette a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek elektronikus eljárásban való elintézését, a kérelmek tartalmi vizsgálatának mellőzése szükségszerű lépésnek is tekinthető az elektronikus fizetési meghagyásos eljárás működőképességének biztosításához.

2009. január 1-jével megváltozott tehát az okirati bi-

zonyítékok megjelenítésének módja, csatolni nem kellett őket, tartalmukra azonban a kérelemben továbbra is lehetett hivatkozni. Így eljárásunk 2009. január 1.-jével egy másik, európai uniós tagállami megoldásokból ismert modell, az ún. *tiszta fizetési meghagyásos eljárás* felé mozdult el.

A tiszta fizetési meghagyásos eljárás a portugál, svéd, német és az osztrák polgári eljárásjog sajátossága.²⁶ Ezen modell legfőbb jellemzője, hogy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem kötelező tartalmi elemein túl nem kell bizonyítékokat csatolni a kérelemben foglalt követelés alátámasztására, igazolására. A kérelmek alapján eljáró tagállami hatóságnak nem állnak rendelkezésére a jogosult által hivatkozott tények igazolásához bizonyítékok (okiratok), nem tudja szűrni a jogosult kérelmét. A kötelezett védelme kizárólag saját cselekményeivel (ellentmondásával) valósulhat meg. Ennek eredményeként a kötelezettel szemben kibocsátott, és ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett fizetési meghagyás a legtöbb tagállami jogrendszer által ismert *mulasztási ítélettel* mutat szoros párhuzamot.²⁷

Az okiratok csatolását és a kérelmek tartalmi vizsgálatát mellőző tiszta fizetési meghagyásos tagállami megoldások is mutatnak eltéréseket. Két irányvonal különíthető el: az első szerint a kérelem abból a szempontból megvizsgálható, hogy a kérelmező által megjelölt igény, követelés az előadott tényekből levezethető-e (ún. okozatossági/megalapozottsági vizsgálat), míg a második megoldás szerint a kérelem érdemi vizsgálat alá nem kerül, kizárólag formai kontroll valósul meg. E két út közül az osztrák eljárás az elsőt, a német²⁸ és a portugál²⁹ eljárás a másodikat jeleníti meg.

Tehát a *német fizetési meghagyásos eljárás* során a kérelmek megalapozottságának vizsgálata nem történik meg, kizárólag formai vizsgálatnak vetik alá a beadványt.³⁰ Lényegében az eljárás feltételeinek fennállását, a kérelem törvényi követelményeinek teljesülését vizsgálják. Azaz a bírósági tisztviselő (Rechtspfleger) a formanyomtatvány formáságainak teljesülése mellett azt ellenőrzi, hogy az igény megfelelően meghatá-

Generalbericht *Rechberger, Walter H.–Kodek, Georg E. (szerk.): Orders for payment in the European Union, Civil Procedure in Europe 4. Kluwer Law International 2001. 11.; Fröhlingsdorf, Josef/Lincke, Karl H.: Das neue spanische Zivilprozessgesetz (LEC) Auswirkungen auf die wirtschaftsrechtliche Praxis, Recht der Internationalen Wirtschaft (RIW) 5/2001 359.; Piekenbrock, Andreas: Der italienische Zivilprozess im europäischen Umfeld, Duncker und Humblot Berlin, 1998, 94.; Frank, Martin: Das verfahrenseinleitende Schriftstück in Art. 27 Nr.2 EuGVÜ, LGVÜ und in Art. 6 Haager Unterhaltsübereinkommen 1973., Duncker und Humblot Berlin, 1998, 147.*

23 2010. május 31.-ig hatályos Pp. 316. § (3) bekezdése

24 2008. évi XXX. törvény, Általános indokolás 964.

25 2008. évi XXX. törvény 45. §-ához fűzött indokolás 980.

26 *Rechberger, Walter H.–Kodek, Georg E.: Das Mahnverfahren in den Mitgliedstaaten der EU – Generalbericht 14.; Gundlach, Eva: Europäische Prozessangleichung Gegenstand-Struktur-Methode dargestellt am Beispiel des Mahnverfahrens, Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde der Juristischen Fakultät der Eberhard-Karls-Universität Tübingen, Köhler-Druck, Tübingen 2005. 56.; Ugyanígy nyilatkozik: Harsági Viktória: A fizetési meghagyásos eljárások hasonlóságai és különbözőségei Európában, Jogtudományi Közlöny 2012. január 6.*

27 *Rechberger, Walter H.–Kodek, Georg E.: Das Mahnverfahren in den Mitgliedstaaten der EU – Generalbericht 14.*

28 A vizsgálat hiánya ki is tűnik a jogszabály szövegéből, amikor kifejezetten rendelkezik az érvényesített igény vizsgálatának hiányáról. ZPO Kommentár 691 § RN. 21.

29 *Freitas, José Lebre de: L'Injonction de Payer dans la loi Portugaise, in: Rechberger, Walter H.–Kodek, Georg E. (szerk.): Orders for payment in the European Union, Civil Procedure in Europe 4. Kluwer Law International 2001. 231.*

30 *Kormann, Johannes Maximilian: Das neue Europäische Mahnverfahren im Vergleich zu den Mahnverfahren in Deutschland und Österreich, JWV, 2007. 88.*

rozásra került-e, egyáltalán bírósági útra tartozik-e a követelés érvényesítése, megelőlegezték-e a költségeket.³¹ A gyakorlatban a vizsgálatot egy számítógépes rendszer segítségével végzik el, amely azonban nem jelenti azt, hogy a Rechtspflegernak semmilyen befolyása ne volna erre a vizsgálatra.³² Ezért amennyiben magából a kérelemből kiderül, hogy az igény nem áll fenn, nyilvánvalóan alaptalan, illetve nem peresíthető, a fizetési meghagyásos eljárást megtagadják, a kérelmet elutasítják.

Az osztrák bíróságok ugyancsak hivatalból vizsgálják a kérelmek formai feltételeinek teljesülését. A kérelemben az igény meggyőző indokolása szükséges, melyet elegendő röviden megfogalmazni. A szükséges bizonyítékokat meg kell jelölni, okiratok csatolása nem szükséges.³³ A német megoldással ellentétben azonban az osztrák jogban törvényi felhatalmazást kap a Rechtspfleger a kérelmek megalapozottságának vizsgálatára is.³⁴ Egyes esetekben a megalapozottság vizsgálatától el lehet tekinteni, így amennyiben a követelés egyértelműen jogellenes, nem bocsátható ki fizetési meghagyás. Szigorúbb megalapozottsági vizsgálat ilyen esetben nem szükséges.³⁵ Tehát az osztrák jogban a Rechtspfleger a benyújtott kérelmet formai és tartalmi vizsgálatnak is aláveti. Utóbbi során a megalapozottságot vizsgálja, azaz hogy a kérelmező személyében az érvényesített igény fennáll-e.³⁶ Itt az kelthet aggályt, hogy a megalapozottsági vizsgálatához relatív kevés a rendelkezésre álló adat, melyet a formanyomtatványra rá lehet vezetni.³⁷

3. A kérelmek formája, tartalma és vizsgálata a 2010. június 1. óta

A 2010. június 1.-jével *közjegyzői hatáskörbe* helyezett eljárásunk szükségszerűen változásokat mutat a kérelmek formai-tartalmi megítélése tekintetében, mivel a közjegyzők kizárólag a fizetési meghagyásos nemperes eljárásban járhatnak el, és a peres eljárásra a bíróságnak van továbbra is hatásköre. Emiatt jobban *elkülöníthetővé* válik a két eljárásra vonatkozó kérelem is. Így a közjegyzőhöz benyújtott fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem kizárólag a fizetési meghagyásos eljárásra vonatkozó szabályok alapján bírálha-

tó el. Amennyiben nem bocsátható ki a meghagyás, a kérelmet a 2009. évi L. törvény 24. §-a alapján elutasítja a közjegyző. A feltételeknek megfelelő kérelem alapján kibocsátásra kerül a meghagyás.³⁸

A bíróság tevékenysége is alapvetően megváltozik a hozzá érkező kérelmek kapcsán. A Pp. 314. § (2) bekezdése az egymillió forintot meg nem haladó pénzkövetelések érvényesítése esetére – a Pp. 3. § (2) bekezdésében elhelyezkedő elvre reagálva – kijelenti, hogy amennyiben a jogosult ugyan keresetlevélként aposztrofálja kérelmét, de abban a kötelező fizetési meghagyásos eljárás esetkörébe eső igényt kíván érvényesíteni, és beadványát a bírósághoz nyújtja be, a bíróság idézés kibocsátása nélkül elutasítja keresetlevélét a Pp. 130. § (1) bekezdés c) pont alapján arra hivatkozással, hogy a pert más hatósági (közjegyzői) eljárásnak kell megelőznie. Emellett a jogosult számára útbaigazítást is biztosít, és tájékoztatja a fizetési meghagyásos eljárás megindítására vonatkozó eljárási szabályokról. Tehát a bíróság követi a 2010. május 31.-éig is folytatott gyakorlatot, és a kötelező fizetési meghagyás esetét nem engedi megkerülni a keresetlevél beadások által. A hatáskörváltások miatt már nem ő maga intézkedhet a meghagyás kibocsátásáról, hanem formális határozattal el kell utasítani a kérelmet, és a jogosultat tájékoztatnia kell a közjegyző előtti eljárás lehetőségéről.

A Pp. *állásfoglalása* azonban kizárólag a kötelezően igénybe veendő fizetési meghagyásos eljárás esetén egyértelmű és vitathatatlan. Felvetődik ugyanis az a kérdés, hogy a bírósághoz beérkező egymillió forintot meghaladó igényt érvényesítő fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem milyen megítélés alá esik. Az eljárás igénybevétele ezen összeg esetén már fakultatív, a kérelmező választja meg az igényérvényesítés módját, azaz a pert vagy a nemperes eljárást. Miként ítélt meg így a bírósághoz beérkező fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem elnevezésű beadvány? Két intézkedési alternatíva jöhet számításba a Pp. és a 2009. évi L. törvény szabályainak áttekintése alapján: (1) formája, elnevezése alapján a Pp. 130. §-a alapján elutasítja a bíróság a kérelmet, és közjegyzői nemperes útra tereli az igényérvényesítést; (2) vagy a tartalma szerint ítélt meg [Pp. 3. § (2) bekezdés] a bíróság a kérelmet, befogadja azt, de hiánypótlásra hív-

31 Ibid.

32 *Hársági Viktória*: A fizetési meghagyásos eljárások hasonlóságai és különbözőségei Európában, Jogtudományi Közlöny 2012. január 7–8.

33 Lásd ehhez: 1895. évi osztrák polgári perrendtartás, Zivilprozessordnung (öZPO) § 226.; *Hársági Viktória*: A fizetési meghagyásos eljárások hasonlóságai és különbözőségei Európában, Jogtudományi Közlöny 2012. január, 8.

34 *Kodek, Georg E.*: Das Mahnverfahren in Österreich, in *Rechberger, Walter H.–Kodek, Georg E. (szerk.)*: Orders for payment in the European Union, Civil Procedure in Europe 4. Kluwer Law International, 2001, 78.; A 2002-es öZPO novella vezette be ezt az intézményt. Előtte kizárólag a peresíthetőséget lehetett vizsgálni, azaz amennyiben fizetési meghagyás nem lenne kibocsátható, perré alakítható-e az eljárás. Mára már vitathatatlan, hogy a peresíthetőséget a megalapozottság körében kell vizsgálni. *Kormann, Johannes Maximilian*: Das neue Europäische Mahnverfahren im Vergleich zu den Mahnverfahren in Deutschland und Österreich, JWV, 2007, 90.

35 Erről részletesebben: *Kodek, Georg E.*: Zum Prüfungsumfang im Mahnverfahren (Österreichische Richterzeitung (RZ), 1998, 238–246.

36 *Gundlach, Eva*: Europäische Prozessangleichung Gegenstand-Struktur-Methode dargestellt am Beispiel des Mahnverfahrens, Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde der Juristischen Fakultät der Eberhard-Karls-Universität Tübingen, Köhler-Druck, Tübingen 2005, 128.

37 *Hársági Viktória*: A fizetési meghagyásos eljárások hasonlóságai és különbözőségei Európában, Jogtudományi Közlöny 2012. január 8.

38 *Fmhtv.* 26–27. §

ja fel a jogosultat, mivel a kérelme, különösen a bizonyítékok kapcsán, nem felel meg Pp. 121. § keresetlevéllel szemben támasztott követelményeinek.

A *bírói gyakorlat* számára már 2010 júniusában rendelkezésre állt azon állásfoglalás, mely a fenti esetkörre vonatkozó intézkedéseket meghatározta. Így amennyiben a jogosult 1 millió forint feletti pénzkövetelést kíván fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel érvényesíteni, úgy a kérelmet a Pp. 130. § (1) bekezdés b) pontja alapján kell elutasítani.³⁹ Azaz a bírói gyakorlatnak a felvázolt alternatívák közül az 1. megoldást kell követnie. A Fővárosi Bíróság álláspontja szerint a másodikként felvázolt lehetőség, tehát a bírósághoz benyújtott fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek befogadása, nem támogatható, mivel a jogosultat a bíróság ezáltal elzárná a jogszabály által biztosított választás lehetőségétől, és belekényszerítené egy peres eljárásba a költségkímélőbb és gyorsabb nemperes eljárás helyett.⁴⁰ Természetesen a kérelem bíróság általi elutasítását követően a jogosult ismét megválaszthatja az igényérvényesítés útját: keresetlevelet terjeszthet elő, vagy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmét a közjegyzőnél terjeszti elő.

Így eljárásunk a kérelmezés, és a nemperes-peres eljárás kapcsolata alapján a *német modell*hez helyeződött közelebb. A bíróság és a közjegyző jól elhatárolható jogosultságokkal rendelkezik az eljárásokkal kapcsolatban, melynek kihatásaképpen a fizetési meghagyásos eljárás is ellentmondás (illetve az eljárás megszüntetését követő önálló perindítás) eredményeképpen alakulhat perré.⁴¹ Így azt tapasztalhatjuk, hogy a hatáskör megváltozása jobban elhatárolhatóvá tette a két típusú eljárást, a közöttük megjelenő átmenetek lecsökkentek, a hivatalból történő perré alakítás lehetősége megszűnt.

Az elektronikus fizetési meghagyásos eljárás megvalósítása érdekében tett jogalkotói lépések nyomán a 2010. június 1-jével közjegyzői hatáskörbe került eljárásunk az okirati bizonyítékok csatolásában és a kérelmek vizsgálatában 2009. január 1.-vel bekövetkezett szabályozást változatlan tartalommal emelte át a 2009. évi L. törvénybe. Ekként az Fmhtv. a kérelmek tartalmi elemként továbbra is kéri a követelés alapjá-

ul szolgáló jogviszony létrejöttének és a követelés lejártának időpontját, a követelés beazonosításhoz szükséges adatokat, valamint a kérelemben röviden elő lehet adni az érvényesíteni kívánt jog alapjául szolgáló tényeket, és meg lehet jelölni azok bizonyítékait.⁴² Az alkalmazott nyelvi megoldás, azaz a „lehet” szó használata azt mutatja, hogy továbbra is a kérelmező választásán múlik, hogy megjelöli-e a bizonyítékait, vagy sem. A kérelmet tehát nem kell kötelező módon megindokolni, ahhoz nem kell és nem is lehet okirati bizonyítékokat csatolni.⁴³

Kizárólag annyiban kell a kérelemben konkrétá tenni a követelést, hogy az alapján a későbbi végrehajtás elrendelhető legyen.⁴⁴ Tehát a jogosult dönti el, hogy a kötelezettet a követelés alapjául szolgáló tények és azok bizonyítékainak megjelölésével olyan helyzetbe hozza-e, hogy az ügyben vele szemben érvényesített igényt egyértelműen megállapíthassa. Amennyiben ugyanis ez a megfelelő konkretizálás nem történik meg, nem vonultatja fel bizonyítékainak listáját a jogosult, nagyobb eséllyel élhet a kötelezett ellentmondással, mint azon igények esetén, amelyek egyértelműen meghatározásra kerültek. A felsorolt bizonyítékok akár el is rettenthetik a kötelezettet az ellentmondás előterjesztésétől.

A jogosult által választott megoldás azonban a közjegyzőt eljárása során nem befolyásolja, a kérelemnek nem kötelező eleme a bizonyítékok megjelölése. Az Fmhtv. 21. § (3) bekezdése értelmében a kérelemben szereplő adatok helyességéért a kérelmező felel, amely kihangsúlyozza, hogy a jogosult döntési szabadsággal rendelkezik a bizonyítás tekintetében.⁴⁵ A közjegyzőnek *nincsen mérlegelési lehetősége* a kérelem vizsgálata során, a törvény a kérelem alaki vizsgálatát teszi a közjegyző kötelezettségévé. A közjegyző tehát a fizetési meghagyás kibocsátása során a kérelmet érdemben – jogi és ténybeli alap tekintetében – nem vizsgálja.⁴⁶ Kizárólag a kötelezett magatartásán múlik, hogy az eljárás perré alakul és a bírósági peres eljárásban vizsgálják a kérelem megalapozottságát, vagy a meghagyás – érdemi kontroll nélkül – jogerőre emelkedik.

A közjegyző általi formai vizsgálat előszobájaként kell beszélnünk az elektronikus formanyomtatvány-

39 A felperes követelésének érvényesítése más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, de a 129. § rendelkezése a szükséges adatok hiányában nem alkalmazható. 130. § (1) bekezdés b) pont

40 A Fővárosi Bíróság Polgári Kollégiuma által a Magyar Országos Közjegyzői Kamara Elnökének küldött 2010. El. II. B. 38/13. számú tájékoztató a 2009. évi L. törvény hatályba lépésével kapcsolatos bírósági gyakorlatról. 2010. június 10.

41 Fmhtv. 34. és 37. §

42 Fmhtv. 20. § (1) és (4) bek.

43 Az Fmhtv. 10. szakasz (3) bekezdése értelmében a költségkedvezmény iránti kérelem, az igazolási kérelem, a kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelem, részletfizetés és fizetésre halasztás engedélyezése iránti kérelem, valamint a félbeszakadással összefüggő beadványok kivételével – ha e törvény vagy e törvény felhatalmazása alapján az igazságügyért felelős miniszter rendeletében másként nem rendelkezik – a beadványokhoz mellékleteket csatolni nem lehet.

44 *Szécsényi-Nagy Kristóf*: A fizetési meghagyásos eljárás, in: *Varga István* (szerk.): Polgári nemperes eljárások joga ELTE Eötvös Kiadó Budapest, 2010. 873.

45 *Szécsényi-Nagy Kristóf*: A fizetési meghagyásos eljárás, in: *Varga István* (szerk.): Polgári nemperes eljárások joga ELTE Eötvös Kiadó Budapest, 2010. 874. o.

46 A kérelem alaki vizsgálata körében a közjegyző a jogosultat a hiányok pótlására hívhatja fel, a kérelmet átteheti a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz, más hatósághoz, hivatalból elutasíthatja a kérelmet és a jogképességgel rendelkező szervezetek elektronikus nyilvántartásába tekinthet bele. *Szécsényi-Nagy Kristóf*: Nagykomentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez, Közigazgatási és Jogi Kiadványok Complex Kiadó, Budapest, 2012, 241.

ról.⁴⁷ A nyomtatvány-kitöltő program figyeli a kötelező mezők kitöltését, és amennyiben a kérelmező a kötelező mezőket kitöltötte, a kérelem elküldhető a MOKK rendszerébe. A formai feltételek teljesítése elégséges ahhoz, hogy a kérelem befogadható legyen. A tartalmi feltételek, azaz hogy az adott kérelem-elemnél valós vagy valótlan adat került-e megjelölésre, nem befolyásolja sem a számítógépes adatfeldolgozást, sem a közjegyzőt a meghagyás kibocsátása során.⁴⁸ Így kizárólag formai vizsgálatról beszélhetünk, mely a német típusú tiszta fizetési meghagyásos modellt jeleníti meg a hazai szabályozásban.

III. Konklúzió és értékelés

2008. december 31-ig a magyar fizetési meghagyásos eljárás a bíróság hatáskörében olyan eljárásnak jelent meg, mely mind a szabályozás, mind a gyakorlati alkalmazás szintjén – az osztrák fizetési meghagyásos eljárással rokon módon – szoros kapcsolatot mutatott a polgári peres eljárással. A kérelem alapján eljáró bíróság számára több, szám szerint három alapot is kínált a jogalkotó a nemperes eljárás perré alakítására. 2009. január 1.-jével *leszűkült* ezen lehetőségek köre, és a bíróság kizárólag a fizetési meghagyás alkalmazási körébe nem illeszthető fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek esetében tartotta meg a peres eljárásban való eljárási lehetőségét. 2010. június 1.-jével *függetlenedett* a két eljárás szabályozási és hatásköri szinten is egymástól. A közjegyző kizárólag a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek alapján jár el, a bíróság a polgári peres eljárásokban.

A visszatekintés alapján tehető második megállapításunk, hogy egyre szabadabbá váltak a bizonyításra vonatkozó előírások: 2008. dec. 31-éig kötelező volt; 2010. május 31-éig akkor kellett, ha ez a kötelezett szempontjából segítséget jelenthetett; mára a kérelmező szabad választásává vált ez a kérdés. Így e téren is *modellváltást* észlelhetünk fizetési meghagyásos szabályozásunkban, amely 2009. január 1.-jével indult el, és egyértelműen az elektronikus fizetési meghagyásos eljárás bevezetésére vonatkozó jogalkotói lépések váltották ki.⁴⁹

A változások *értékeléseként* a következő megállapítások tehetőek:

1) Az eljárás közjegyzői hatáskörbe kerülésével a fizetési meghagyásos nemperes eljárás szabályozási szinten is függetlenedett a polgári peres eljárástól, mely azzal a pozitívummal járt, hogy 2010. június 1-től megvalósult a kérelmező rendelkezési joga, az azt korlátozó jogszabályi rendelkezések hatályukat veszítették. Jól mutatja a rendelkezési jog tiszteletben tartására való törekvést a bíróságok oldaláról az az állásfoglalás is, melyet a Fővárosi Bíróság fogalmazott meg: a bírósághoz benyújtott fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmek befogadása nem támogatható, mivel a jogosultat a bíróság ezáltal elzárná a jogszabály által biztosított választás lehetőségétől, és belekényszerítené egy peres eljárásba a költségkímélőbb és gyorsabb nemperes eljárás helyett.⁵⁰ Ezáltal a magyar fizetési meghagyásos eljárás a peres eljárástól független eljárási megoldások csoportjához csatlakozott, és mára a német, olasz, francia, görög és spanyol eljárásjog mellett jelenik meg ezen jellemzője alapján.⁵¹

2) Az okirati bizonyításon alapuló eljárási modell időszakában (2008. december 31.-ig) bíróság megvizsgálta a kérelmező által csatolt és hivatkozott bizonyítékokat, és döntött a meghagyás és a kérelem egymáshoz való viszonyáról: annak egészére vagy egy részében megváltoztatva bocsátotta ki a meghagyást, illetve terelte a nemperes eljárást peres útra. Azáltal azonban, hogy a bíróság, illetve a közjegyző 2009. január 1.-jét követően már kizárólag formai kontrollt gyakorolhat a kérelmek felett, megszűnt a kérelmezői nyilatkozat felülírásának a lehetősége. A német típusú vizsgálati módszer (formai vizsgálat) magával hozta a magyar eljárásba is a kérelemtől eltérő kibocsátás lehetőségének a kizárását, a 2009. évi L. törvény 26. § (5) bekezdése – a német ZPO mintájára⁵² – kifejezetten kinyilatkoztatja, hogy a fizetési meghagyást a kérelemtől eltérően nem lehet kibocsátani.

Tehát 2010. június 1.-jével a közjegyző hatáskörébe került eljárásban teljes egészében megszűnt a perré alakítás lehetősége, melynek nyomán formálisan megszűnt a kérelemtől eltérő tartalmú (részleges) kibocsátás utolsó lehetősége is. A 2009. évi L. törvény alapján a közjegyző a jogosult kérelmével azonos tartalommal, a kötelezett meghallgatása és bizonyítás felvétele nélkül köteles kibocsátani a meghagyást.⁵³ A közjegyzőnek nincsen joga mérlegelni, hogy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet megalapozottnak tartja-e, azt perakadály híján akkor is ki kell bocsátani.

47 2009. évi L. törvény 19. §-ához fűzött indokolás

48 *Szécsényi-Nagy Kristóf* előadása a közjegyzői fizetési meghagyásos eljárásról, Hajdú-Bihar Megyei Ügyvédi Kamara szervezésében tartott tájékoztató, Debrecen 2010. június 14.

49 2008. évi XXX. törvény; 2009. évi L. törvény

50 A Fővárosi Bíróság Polgári Kollégiuma által a Magyar Országos Közjegyzői Kamara Elnökének küldött 2010. El. II. B. 38/13. számú tájékoztató a 2009. évi L. törvény hatályba lépésével kapcsolatos bírósági gyakorlatról. 2010. június 10.

51 *Kormann, Johannes Maximilian*: Das neue Europäische Mahnverfahren im Vergleich zu den Mahnverfahren in Deutschland und Österreich, JWV, 2007/36.

52 ZPO 691. § (1) bek. 2. pont

53 Fmhtv. 26. § (5) bek.

nia, ha alaptalannak tarja. Továbbá nincsen joga eltérni a kérelem tartalmától.⁵⁴

A törvény utóbbi *kategorikus rendelkezése* azonban nem érvényesül teljes körűen, több helyen maga az Fmhtv. rontja le az általános szabályt. Így az Fmhtv. alapján tér el a közjegyző a kérelemtől, amikor a jogosult költségfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett díj tekintetében a MOKK javára marasztalja a kötelezettet a fizetési meghagyásban,⁵⁵ valamint amikor a kötelezettet pertársak díjviselése tárgyában a kérelemtől eltérően bocsátja ki a fizetési meghagyást.⁵⁶

Értelmezést igényel ezen túl a az Fmhtv. 42. § (4) bekezdése, mely szerint az eljárási díj és a fél célszerű és jóhiszemű eljárása keretében az eljárásban felmerült másolati díj az eljárási költség részét képezik, és az eljárási költség viselésére a Pp. perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni. Ennek értelmében a bíróság a perköltség összegét a fél által előadott és a szükséghez képest igazolt adatok figyelembe vételével állapítja meg.⁵⁷ Az Fmhtv. azonban ettől eltérően, a kérelemmel azonos tartalommal történő kibocsátásról rendelkezik. A *kommentár* álláspontja szerint a törvény szellemével, a jogosult fokozott felelősségével összhangban az Fmhtv. 42. §-a (4) bekezdésének a helyes értelmezése az, hogy csak az Fmhtv. által kifejezetten megengedett körben, valamint a hivatkozott törvényhelyen kiemelt és hivatalból amúgy is vizsgálendő eljárási díj (másodlati díj) tekintetében dönthet a közjegyző a kérelemtől eltérően, de ekkor sem ítélt meg a jogosultnak nagyobb költséget, mint amennyit az érvényesíteni kíván.⁵⁸

A fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy az eltérő tartalmú kibocsátás lehetőségének kifejezett kizárása mellett megjelenik a közjegyző mérlegelési lehetősége, mely által a magyar szabályozás mégsem követi egyértelműen a német modell szerinti eljárást a meghagyás kibocsátása körében, és ismeri a kérelemtől eltérő tartalommal kibocsátott fizetési meghagyásokat is. Ezáltal egy *vegyes rendszer* valósult meg: a német modell kizárólag a jogi szabályozás szintjén érvény-

sül, a kibocsátott meghagyás kérelemhez való viszonya tekintetében megjelennek az okirati bizonyításon alapuló modellre jellemző vizsgálati és kibocsátási elemek (eltérő tartalmú kibocsátás lehetősége) is.

A magyar fizetési meghagyásban jelen lévő közjegyzői mérlegelésen alapuló tartalmi elemek mellett azonban főszabály szerint a kérelmek formai vizsgálata, kérelemtől eltérő kibocsátás kizártsága érvényesül, mely a vegyesnek tekinthető vizsgálati módszer ellenére is *aggályokat* vethet fel. A tisztán formai vizsgálaton alapul eljárásban a kötelezettet az eljáró hatóság nem tudja megvédeni a jogosulatlan igényekkel szemben, ezáltal a rosszhiszemű kérelmezők előnyös helyzetbe kerülnek. A tiszta modell előny tehát, hogy a kérelmek vizsgálata nem hátráltatja a meghagyásos eljárásokat, hátránya, hogy a kötelezett oldalán jogvédelmet nem képes megvalósítani, amely miatt csökkenhet az eljárás iránti bizalom. Ezzel szemben az okirati bizonyításon alapuló fizetési meghagyásos eljárásokban a jogállamiság eszméjét szem előtt tartva megkövetelik az érvényesített igény igazolását, okiratokkal történő alátámasztását. Az okirati bizonyítékok átvizsgálásával kiszűrhetőek a kötelezettel szemben jogalap nélkül érvényesített követelések. Hátránya azonban, hogy a vizsgálat elvégzése miatt több időt vehet igénybe az eljárás lefolytatása, az okiratok megkövetelése szemben áll az eljárás egyszerűsítésének, különösen a gyorsításának elvárásával. Az elektronikus fizetési meghagyásos eljárást gyakorlatilag lehetetlenné teszi.⁵⁹

Felvetődik a kérdés, hogy a felek, azaz a jogosult-kötelezett viszonyában kell-e a fizetési meghagyásos eljárásban *egyforma jogvédelmet* biztosítani? Véleményem szerint nem. Maga az eljárási szerkezet sem támasztja alá a felek egyenlőként történő kezelését: az eljárás a jogosult kérelmére indul, a kötelezett a kibocsátott meghagyás kézbesítésével értesül a vele szemben lefolytatott eljárásról. Az eljárás a jogosult igényérvényesítésének megkönnyítése érdekében került szabályozásra, ezért abban a kérdésben is, hogy a kérelemben foglalt adatok, tények mennyiben kívánnak

54 A fizetési meghagyást a kérelemtől eltérően nem lehet kibocsátani. Fmhtv. 26. § (5) bek.; *Szécsényi-Nagy Kristóf*: A fizetési meghagyásos eljárás, in: *Varga István* (szerk.): Polgári nemperes eljárások joga ELTE Eötvös Kiadó Budapest, 2010. 883.

55 Az Fmhtv. 46. §-ának (1) bekezdése szerint az eljárási díjat a jogosult az eljárás megindításakor köteles megfizetni, kivéve, ha az eljárási díj megfizetéséről utólag kell határozni; az utóbbi esetben az eljárási díjat az viseli, akit a közjegyző, illetve a bíróság erre kötelez. Személyes költségfeljegyzési jog engedélyezése esetén a díj megfizetéséről és viseléséről a közjegyző az Fmhtv. 50. §-ának (1) bekezdése alapján a fizetési meghagyásban, illetőleg az eljárást befejező határozatában rendelkezik. Ha a közjegyző a jogosultat költségkedvezményben részesítette, a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemnek a MOKK rendszerén történő rögzítésekor a közjegyző nyilatkozik arról, hogy a jogosultat költségkedvezmény illeti meg, megjelöli annak mértékét és jogcímét [Fmhtv. 50. § (5) bek.]. Lásd erről: *Szécsényi-Nagy Kristóf*: Nagykommentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez, Közigazgatási és Jogi Kiadványok Complex Kiadó, Budapest, 2012, 280–281.

56 Az Fmhtv. 46. § (2) bekezdése szerint, ha az eljárási díjat és az eljárás költségeit a kötelezettek viselik, rájuk a Pp költségviselési szabályait kell alkalmazni. Pp. 82. § (1) és (2) bek. Lásd erről részletesen: *Szécsényi-Nagy Kristóf*: Nagykommentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez, Közigazgatási és Jogi Kiadványok Complex Kiadó, Budapest, 2012, 281. és 292–294.

57 Pp. 79. § (1) bek

58 *Szécsényi-Nagy Kristóf*: Nagykommentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez Közigazgatási és Jogi Kiadványok Complex Kiadó Budapest, 2012. 280.

59 Így nyilatkozik: *Hess, Burkhard*: Strukturfragen der europäischen Prozesangleichung, dargestellt am Beispiel des Europäischen Mahn- und Inkassoverfahrens, in *Schütze (Hrsg.): Einheit und Vielfalt des Rechts, Festschrift für Reinhold Geimer*, 2002, 362.; *Rechberger, Walter H.–Kodek, Georg E.*: Überlegungen zu einem europäischen Mahnverfahren, in: *Rechberger, Walter H.–Kodek, Georg E. (szerk.): Orders for payment in the European Union, Civil Procedure in Europe 4*. Kluwer Law International, 2001, 47.

alátámasztást, követhető lehet ez az eredeti célkitűzés: a jogosult érdeke, amely egyértelműen a rövid határidővel lefolyó, lehető legkevesebb bizonyítással járó fizetési meghagyásos eljárás. A kötelezett érdekvédelmét a jogi szabályozás és az eljáró hatóság általi tudja biztosítani, hogy megfelelő tájékoztatást nyújt számára a meghagyás jogi jellegéről, a jogorvoslati lehetőségről, valamint elmaradásának jogkövetkezményeiről. A fentiekre tekintettel a magyar eljárásban szabályozott tiszta fizetési meghagyásos eljárási modell német változata, azaz a kérelmek formai vizsgálata megfelelő megoldásnak tekinthető.

A magyar szabályozás tehát a peres eljárással szoros kapcsolatot mutató, és egyértelműen okirati bizonyításon alapuló fizetési meghagyásos eljárástól eljutott az önálló és tiszta (okiratokat mellőző) eljárási megoldáshoz, megszűnt a hivatalból történő perré alakítás és formálisan a kérelemtől eltérő kibocsátás lehetősége. Ezáltal a magyar fizetési meghagyásos eljárásban kiteljesedett a kérelmező rendelkezési joga az eljárás kérelmezése körében, és a kérelmek vizsgálata kapcsán olyan megoldást követ, mely lehetővé teszi az elektronikus fizetési meghagyásos eljárás működését.